

**VÝROČNÁ SPRÁVA
ZA ŠPECIFICKÉ PRACOVISKO
KEŇA - KWALE
2016**

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce



Úvod

Slovenská oficiálna rozvojová pomoc je nasmerovaná do Kene, jednej z troch programových krajín a orientuje sa na sektorové priority zdravotníctvo, vzdelávanie, poľnohospodárstvo a ľudské práva.

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave (ďalej TU FZaSP), už od roku 1998, svojimi rozvojovými aktivitami participuje na plnení sektorových priorít, ako napríklad zlepšovaním dostupnosti kvalitnej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, prispievaním k znižovaniu podvýživy, preventívnymi aktivitami, prenosom expertízy, rozširovaním vedomostí a realizáciou vzdelávacích aktivít.

Ciele špecifického pracoviska

TU FZaSP má špecifické pracovisko situované v regióne Kwale a jeho cieľmi sú:

- vedecko-pedagogická činnosť v oblastiach verejného zdravotníctva, tropickej medicíny, sociálnej práce, ošetrovateľstva a laboratórnych metód,
- rozvojová činnosť v oblastiach vzdelávania, ľudských práv, zdravia a budovania kapacít.

Lokálni partneri a zainteresované subjekty

TU FZaSP podpísala dňa 30.októbra 2013 s **regionálnou nemocnicou Kwale (Kwale Sub-county Hospital)** Memorandum o porozumení na obdobie piatich rokov (2013-2018). Podpísané memorandum je posilnením vzájomnej spolupráce pri realizácii aktivít v oblastiach zdravotníctva, vzdelávania, výskumu, publikačnej činnosti a i. Na základe podpísaného memoranda plánujeme realizovať vzdelávacie a tréningové aktivity pre komunitných a zdravotníckych pracovníkov v oblasti podvýživy (IMAM= Integrated Management of Acute Malnutrition, IYCF=Infant and Young Child Feeding), hlásenia výskytu infekčných ochorení, poskytovania zdravotnej starostlivosti HIV pacientom. Priestor je vytvorený pre všetky štyri študijné odbory na našej fakulte, a to sociálna práca, verejné zdravotníctvo, ošetrovateľstvo, laboratórne a vyšetrovacie metódy v zdravotníctve.

Vo vedení nemocnice je Dr. Hajara Al Busaidy.

TU FZaSP v rámci detašovaného pracoviska v Kwale nadviazala spoluprácu s viacerými miestnymi organizáciami a inštitúciami:

- *AGA KHAN Community Health Department*
- *KEMRI – Kenya Medical Research Institute*
- *Ministry of Gender and Social Services*
- *District Gender and Social Development Office*
- *Matuga Sub-county Public Health Office*
- *Nagasaki University*
- *Aphia Plus*
- *Mercy USA*
- **Kenya Medical Training College v Msambweni** (Dňa 6.9.2016 skončilo trojročné Memorandum o porozumení. Dohodnutá spolupráca zahŕňala prednáškové činnosti a vzájomného obohacovania sa medzi pracovníkmi TU a odborníkmi z Kenya Medical

Training College v Msambweni v odboroch verejné zdravotníctvo a ošetrovateľstvo, spoločné projekty, výskum, mobility pedagógov zo slovenskej i kenskej strany a i.).

- **Msambweni County Referral Hospital** (Podpísané Memorandum o porozumení dňa 7.marca 2016 na obdobie 5 rokov zamerané na spoluprácu v oblastiach zdravotníctva, vzdelávania, výskumu, publikačnej činnosti atď.)

Financie

Aktivity špecifického pracoviska v Keni v regióne Kwale v danom období finančne podporilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky prostredníctvom dotácie na zabezpečenie prevádzky špecifického pracoviska.

Menný zoznam osôb zabezpečujúcich prevádzku špecifického pracoviska v Keni v danom časovom období za TU FZaSP

V mesiacoch júl – august 2016 to bola jedna zahraničná pracovná cesta na špecifické pracovisko v Kwale v počte štyroch ľudí (Dr.Jakubcová, Dr.Kaiglová, Dr.Rafajdus, Dr.Kráľová).

➤ Odborní asistenti:

1. MVDr. Alžbeta Kaiglová, PhD. /KLVMvZ/
2. PhDr. Zuzana Kráľová, PhD. /KSP/
3. Mgr. Michal Rafajdus, PhD. /KVZ/

➤ Doktorandka:

1. Mgr. Denisa Jakubcová, PhD. /KVZ/

Zrealizované aktivity a malé granty na špecifickom pracovisku v Keni/na Slovensku

KEŇA

1. „*Implementácia tréningových aktivít na regionálnej úrovni s cieľom zlepšiť zber, analýzu a interpretáciu dát výskytu infekčných ochorení v Matuga Sub-county.*“
Nadviazanie na pilotný projekt *Hodnotenie potrieb zdravotníckych a komunitných zdravotníckych pracovníkov vykonávajúcich hlásnu službu surveillance v regióne Kwale* (marec-apríl 2015). Na základe výsledkov hodnotenia potrieb, po konzultáciách s koordinátorkou surveillance- madam Hannah Kache Ndupha a v súlade s technickým guidelinom Svetovej zdravotníckej organizácie platným pre surveillance v Keni sme zostavili a zrealizovali tréning na dvoch úrovniach pre: zdravotníckych a komunitných zdravotníckych pracovníkov- špecifikovane podľa náplne ich práce. Tréningom sa geograficky pokryl región Matuga, v ktorom sa nachádza 21 zdravotníckych zariadení- účastníkmi tréningu tak boli vždy 1 zdravotnícky a 1 komunitný zdravotnícky pracovník zodpovedajúci za hlásnu službu surveillance.

Splnené ciele tréningu:

- Poskytnutý nástroj na hlásnu službu surveillance (tablet) pre 21 zdravotníckych zariadení v Matuga Sub-county
- Zdravotnícki pracovníci majú počítačové zručnosti pre prácu s tabletom
- Zlepšená úroveň vedomostí a zručností zdravotníckych pracovníkov v hlásení prenosných ochorení
- Pravidelné dáta o nových prípadoch a epidémiách v adekvátnom čase a kvalite
- Komunitní zdravotnícki pracovníci poznajú prioritné diagnózy prenosných ochorení, vedia aplikovať štandardné definície prípadov a realizujú hlásnu službu použitím štandardných hlásnych formulárov.

2. **„Zefektívnenie zberu, spracovávania a analýzy dát v nutričných centrách v Kwale regióne pomocou IT technológie.“** V rámci projektu boli vytvorené štyri online databázy, ktoré jednak umožňujú okamžitý prístup dát ako pre lokálneho partnera, tak i pre našu fakultu. Týmto spôsobom je vytvorený priestor pre pravidelné vyhodnocovanie dát našich nutričných centier a ich odborné publikovanie. Pravidelné vyhodnocovanie nutričných dát umožní lepšie identifikovať príčiny a faktory detskej podvýživy v regióne Kwale, zhodnotiť potreby a účinnosť zvolenej liečby a sociálnej pomoci.
3. **„Merania rozsahovo-pohybového aparátu na žiakoch v Kwale.“** Hlavným cieľom projektu bolo vykonať posturologické a rozsahové merania u žiakov (vek 14-16 rokov, chlapci) v Kwale na troch základných školách. Na získanie informácií o pohybových návykoch a frekvencii vykonávaného pohybu sme použili dotazníkovú metódu. Všetci žiaci podstúpili vstupné merania, ktoré pozostávali zo zisťovania dychového stereotypu, postavenia panvy, merania obvodu pásu, pretiahnutia (trakcie) chrbtice, merania extenzie v bedrovom kĺbe, merania rotácie ramien a lordózy. Merania sme fotograficky zdokumentovali pre ďalšiu odbornú analýzu správneho postavenia osi žiakov. Momentálne prebieha proces spracovania jednotlivých meraní.
4. **„Kontrola eliminácie schistosomózy (a iných zanedbávaných tropických ochorení) v rurálnych oblastiach Kene: vypracovanie plánu spolupráce medzi KEMRI (The Kenya Medical Research Institute) a TU v Trnave.“** Vypracovanie plánu spolupráce medzi KEMRI (The Kenya Medical Research Institute) a TU FZaSP pri kontrole úspešnosti eliminácie schistosomózy (príp. iných zanedbávaných tropických ochorení) v rurálnych oblastiach krajiny, príp. zistenie asociácie medzi schistosomózou a inými ochoreniami (hepatitída typu C, pôdou prenášanými helmintózami). Spolu s pracovníkmi KEMRI, Kwale sme v teréne zisťovali prítomnosť infikovaných sladkovodných slimákov *Bulinus globosus* z podozrivého vodného zdroja – potoka s bujnou vegetáciou v okolí lokality Mwachinga. Zisťovali sme možnosti laboratórnej diagnostiky v laboratóriách CMR Laboratory Kwale, Lukore Dispensary Lab, Matuga Dispensary Lab a praktické predvedenie používaných metodík ako mikroskopické sledovanie parazitárnych štádií *Plasmodium falciparum* v tenkom filme a hrubej kvapke. Zisťovali sme tiež povedomie o šírení zanedbávaných tropických ochorení (NTD) u školopovinných detí, vo veku 9-12 rokov, vo vybraných oblastiach regiónu prostredníctvom štandardizovaného dotazníka,

ktorý bol vyvinutý ako skreeningový nástroj pre školopovinné deti pri sledovaní parazitárnych ochorení Švajčiarskym inštitútom pre tropické choroby. Výsledky dotazníka naznačujú okrem vysokého výskytu malárie v tejto oblasti (až 86% detí referovalo prítomnosť tohto ochorenia v minulých mesiacoch) aj znížené povedomie o spôsobe šírenia schistosomózy (6,6% detí) a nízky socio-ekonomický status sledovanej populácie detí (len 53,3% žije v dome so zavedenou elektrinou a až 36,6% žije v hlinených obydlíach).

5. Dňa 7.marca 2016 bolo podpísané päťročné memorandum o porozumení s novým lokálnym partnerom na kenskom pobreží, a to s ***Msambweni County Referral Hospital***.
6. Dňa 6.septembra 2016 sa skončila platnosť trojročného memoranda o porozumení s partnerom ***Kenya Medical Training College v Msambweni***.

SLOVENSKO

1. Dňa 11.apríla 2016, v rámci Fakultných dní zdravia, sa konala v Aule Pazmáneum prednáška o rozvojových aktivitách našej fakulty na africkom kontinente. Vedúca špecifického pracoviska v Keni v regióne Kwale predstavila zrealizované ale i aktuálne rozvojové aktivity v Južnom Sudáne a v Keni. Pozvaný hosť, Viktor Otieno Okech, rodák z kenského Nairobi, vyštudovaný sociálny pracovník a odborník z nutričného centra, porozprával o svojej krajine, o živote v slume i o jeho práci s podvyživenými deťmi z nairobských slumov.

Špecifické pracovisko v Keni umožnilo počas roka 2016 fakultným vedeckým pracovníkom, učiteľom a doktorandom participovať na realizácii aktivít, čo smeruje k zvýšeniu úrovne výučby na TU FZaSP, rozširuje ich poznatky a zručnosti, a zároveň tiež znamená prenos expertízy na miestnych odborníkov a pracovníkov pôsobiacich v Kwale.

Medializácia/Publikačná činnosť

1. Jakubcová, D.: ***Tréning zdravotníckych pracovníkov v Keni***. In Universitas Tyrnaviensis (Časopis Trnavskej univerzity v Trnave), 3/2016, s.17. ISSN: 1338-9025. EV 4665/12.
2. Jakubcová, D., Rusnáková, V., Kache, H. N.: ***Needs for training in notifiable diseases surveillance for healthcare workers, Matuga sub-county, Kenya***. In: Health for Public, Public for Health - Lublin : Tygiel, 2016. - ISBN 978-83-65272-24-9. – S. 186-197 (AEC Vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách)
3. Jakubcová, D., Kráľová, Z., Kache, H. N.: ***Design of IDSR training for health workers in Matuga sub-county, Kenya***. In: Language Competence in the Science, Zborník vedeckých prác, 2016.- ISBN 978-80-8082-983-4s.71-79. (AED Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách)
4. Dudáková, K., Grendová K., Mwavita J.: ***Training health workers providing health care to patients with HIV in the region Kwale***. In: Health for Public, Public for Health - Lublin

: Tygiel, 2016. - ISBN 978-83-65272-24-9. - S. 171-185. (AEC Vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách)

5. ***Pozor na to čo dýchame.*** In Global News, 4.9.2016. (článok o práci Doc.Mareka Majdana)
Dostupné na: <http://www.globalnews.sk/veda-a-technika/pozor-na-to-co-doma-dychame>

Správu vypracovala:

PhDr. Zuzana Kráľová, PhD. – vedúca špecifického pracoviska v Keni od 1.10.2013

FOTODOKUMENTÁCIA:

Obrázok č.1: Sekcia práca s tabletmi počas vzdelávacieho tréningu 21 zdravotníckych pracovníkov



Obrázok č.2: Účastníci vzdelávacieho tréningu pre 21 zdravotníckych pracovníkov



Obrázok č.3: Vzdelávací tréning pre 21 komunitných zdravotníckych pracovníkov



Obrázok č.4: Účastníci vzdelávacieho tréningu pre 21 komunitných zdravotníckych pracovníkov



Obrázok č.5: Možnosti laboratórnej diagnostiky v laboratóriu Matuga Dispensary



Obrázok č.6: Merania rozsahovo-pohybového aparátu na žiakoch v Golini Primary School, Kwale

